

● SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLAM
ENSTİTÜLERİ TALEBE
FEDERASYONU ADINA
GENEL BAŞKAN

Sedat ŞENARMAN

● YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ

Ömer Hilmi ULUSOY

BU SAYIDA

SELÂM	İslâm MEDENİYETİ
İSLÂM'DA HELÂL VE HA- RAM MANTIĞI	Celâl YENİÇERİ
RUBAİLER	Metin Önal MENGÜSOĞLU
İSLÂMİYET'TE TÜRBE VE MAKBERE	Ramazan ASLANBABA
ZAHİTLERİN TENKİDİ	Dr. A. Subhi FURAT
KOŞMA	HÜRÂŞIK
ÜÇ HARF	Hasan AKTUŒ
ÇAĞRI (Şiir)	Metin Önal MENGÜSOĞLU
560. YILINDA MEVLİD	A. KARAHAN
RÜBAİ	Dr. Cahit ÖNEY
TÜRKİYEDE DİNİ TEDRİ- SAT	Ord. Prof. Dr. Ali F. BAŞGİL
YUNUS EMRE	N. Fazıl KISAKÜREK
OKUL - CAMİ	Ali Murad DARYAL
GENÇLİK HAKKINDA	Hikmet SELÇUK
YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜ- SÜ ROZETİNİN ÇÖZÜMÜ ...	Ö. KIRAZOĞLU
İSLÂM MEDENİYETİNDE TÜRKLER	Tahsin ÜNAL
YAŞADIĞIMIZ DÜNYA	M. Said ÇEKMEGİL
YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ TAÇ MAHAL	Hasan ÖZÖNDER
GEÇMİŞTE VE ZAMANIMIZ- DA AŞK	Veli ERTAN
HÜSRAN (Şiir)	Abdülkadir SEZGİN
SUALLERE CEVAPLAR ...	Mehmed Âkif ERSOY
EĞİTİMCİ GÖZÜYLE LİSE- LERİMİZDE HAFİF BATI MÜZİĞİ	Gazi MERT
BÜYÜK OTMARLAR	Sabri AKDENİZ
BEKLENEN SAATLER (Şiir)	Hilmi KURTULUŞ
TEVRAT'TA VE İNCİL'DE ÂYET	İsmail BAYRAM
HABERLER	İ. Semahaddin CEM
	İslâm MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/2
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

SİRKECİ

TEMSİLCİLERİMİZ

ANKARA : A. Gürbüz AKYÜZ, Gazi M. Kemal Bulvarı
Uz Apartmanı, 7/5-6 - Kızılay / Ankara
İZMİR : T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : İhsan EMÇİ
KAYSERİ : T.İ.E.T.F. Mah. İcra K. Bşk: İ. Ethem ELİBOL
KONYA : T.İ.E.T.F. Mah. İcra Kom. Bşk. Hasan TAŞ

TEKNİK KADRO

Sekreter : **Erdoğan ATAK** Ressam : **Gürbüz AZAK**
Dizgi ve Baskı : F A T İ H M A T B A A S I — İSTANBUL
Yıl: 2 — Sayı: 19
Basıldığı tarih : 5/5/1969

ABONE

Yıllık : 12 sayı, 25 TL.
Altı Aylık : 6 sayı, 12,5 TL.
Öğrencilere: Yıllık 20 TL.
» 6 aylık 10 TL.
Yabancı memleketlere posta
ücreti ilâve edilir.

Bir sayısı: 250 Kuruş.

İLAN TARİFESİ

Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.
Tek renk: 2.000 TL.
İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Tek renk: 1.000 TL.
Renkli ilân sahifesi :
Tamamı : 1.200 TL.
1/2 : 750 TL.
1/4 : 400 TL.
1/8 : 250 TL.

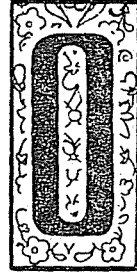
Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınmaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

Düşünen Gençlik

Geçmişte ve
zamanımızda

AŞK

Abdülkadir SEZGİN

uyulan, anlatılamayan, yaşanan, tarif edilemeyen mücerret mânasıyla aşkın izahı zor, zor olmasa bile aşkı bilmeyen, yaşamayan insana anlatılabilmesi imkânsız derecesinde birsey...

Bunun için mutlak aşkın ve hakiki aşıklığın ne olduğunu anlayabilmek için; -aşktan nasiplerini bilip tayin edemediğimiz- âşıkların, sevdalı, kara-sevdalıların ve mecnunların hayatlarına, çeşitli zamanlarda aşklarının tesiriyle söyledikleri sözlere bakmak lâzımdır. Ancak bu kadar araştırmaya lüzum olup olmadığını, aşkın; sevginin ne olduğunu kısa yoldan anlamak için canlı ve cansız bütün alemde sevginin; aşkın olmadığını düşünerek kainata bakmak lâzımdır.

İnsanlar, hayvanlar ve cansızlar denilen alemde geriye kalan olup olmayacağını tasavvurlara bırakırken, Allah'ın kainatı aşk; sevgi mayasıyla pişirdiğini ve tek mefhumla bütün kainatı ve bu nizamı yaratıp devam ettirdiğini düşünerek O'nun büyüklüğünü ve kulun aczini anlamak icap eder sanırım.

Kendisini, elektrik gibi sadece tezahürleriyle bildiğimiz aşkın ne olduğuna sinesinde aşktan damlalar taşıyanlara ve «bir katrecik göğsünde umman huruşan» olanlara bakmak onların seslerine kulak vermek icap ediyor:

Elifi oku ötürü
Pazarlık eyle götürü
Yaratılan hoş gör
Yaratandan ötürü»

diyerek temel felsefesini kainatın var oluşunun mayasına dayayan gerçek aşkın ve hakiki sevdalılığın örneğini veren Yunus:

«Aydurlar idi bana avare olur âşık
Geldi başıma, gördüm ol söz yerinceyimiş»

dedikten sonra «Aşk gelicek cümle eksikler biter» diyerek aşkın insandaki noksan sıfatları kemale erdiren bir nesne olduğunu anlatırken «Bana seni gerek seni» diyerek aşkın idealini, gayesini ve aşkın ona; Allah'a ulaşmak için bir aracı olduğunu anlatmış olmaktadır.

Divan-ı Hikmet yazarı Hoca Ahmet Yesevi mezkur eserinde:

Hum-ı ıskdın kişi bir katre tatkey
Hüdam vashğa bir yolu yitgey

yani: aşk testisinden kişi bir yudum tatsa Allah'a kavuşma yoluna girmiş olur, diyerek aşkın kulu Allah'a kavuşturan bir vasita olduğunu söylemektedir.

Âşık Paşa ise Garipname'sinde :
Âşk onun kuludur kim yol bile
Yakın erip kendi eksüğün bile.»

diyerek aşkın kulun eksikliklerini bildiren bir kemalet mihengi olduğunu ifade eder. Ve:

«Gözleri yaşı, gerek daima aka.»

diyerek âşığın noksanlarının telafisine çalışacağını ve hataları için Allah'tan afif ve yardım isteyeceğini, bunun için daima ağlıyacağını ifade eder.

Âşık Paşa da Yunus Emre ve Ahmet Yesevi'nin fikrine :

«Âşık ol aşıkı ışk iltür haka.»

diyerek aşkın kulu Allah'a ulaştırın vasita, nesne olduğunu söylemiştir.

Aynı kanaata iştirak eden birçoklarıyla beraber Taşlıcalı Yahya Bey aşk yoluna girmenin, âşık olmanın kolay olmadığını:

«Bir demir dağı delip boynuna almak gibidir
Her kişi âşık olurdu eğer asân olsa»

beytiyle ifade eder.

Zevk ve safa âşığı, Sadâbât Şairi olarak bilinen Nedim de aynı kanaata nasibince iştirak eder.

«Döğülmeye, söğülmeye, kovılmaya, billah
Hep razıyım amma ki efendim senin olsam»

diyerek Allah'a kavuşmanın telaşı içinde çırpınır ve aşkını :

«Ateşlik eder sana bu sinemdeki dağım»

diyerek gösterirken :

«Arzı hal etmeye hergiz seni تنها bulamam
Seni تنها bulacak kendimi asla bulamam»

ifadesiyle Hz. Musa gibi Allah'ın nuruna dayanamıyarak baygınlıklar geçirdiğini elinde olmayarak anlatır.

Bütün gelip geçmiş aşk ehlini saymak ne mümkün. Asrımıza, bizim adımıza herşeyin dausulasını çeken Yahya Kemal Beye gelelim:

«Cümle lezzetten leziz iksirin ey nehri aşk»
diyerek aşkın üstünlüğünü, kıymetini belirten Beyat'lı yukardaki fikre iştirak ettikten sonra âşkın durumunu ve hayatını:

«Her mevsimi bir yaz ve esen rüzgârı başka
Gül, solmayı, mehtap azalıp bitmeyi bilmez.»

mısralarıyla anlatır.

Aşkın bu ulvi mânasını anlamayan, aşktan hiç nasip almayan fakat, Yunus'un ifadesiyle (aşk bezirganlığı) yapanlar bunu başka mânâlara kullanmışlar, fakat cüz'ü bir nasip alıp aşk testisinden bir yudum içenler Kemalettin Kamunun :

«Ezelken mebdei, ebedken sonu

Bir fani peşinde kaybettim onu

Anladım nihayet ne olduğunu:

RABBİNİ ARAYAN BİR DİN'Dİ AŞKIM.

şeklindeki sesine katılıyorlar ve bu gerçeği geçte olsa anlıyorlar. Ancak :

«Bahadır gördüm cana kıyanı
Aşk bezirganı, sermaye canı»

(Yunus Emre)

beytinde belirtilenler aşkın ve aşkıdığın ticaretini yapanlar bu hakikatı anlyamıyorlar.

Belki de bu, aşkın ve âşkın kalmamış olmasından böyledir.

Belki de aşkın (tutku) laştığı için böyledir.

Belki de Ahmet Muhip'in ifade ettiği gibi:

«Aşkta uçup gitmiş olmalı bir yazla

Halay çeken kızlar misali kol kola.»

Hemen belirtmek icap eder ki zamanımızda aşk ehli yoktur demek istemiyorum. Ara sıra, yahut tek tükte olsa aşk ehli silsilesi; âşık zinciri kesilmemektedir, kesilmemiştir.

Öyle zannediyorum ki aşkın ve aşk ehlinin nihayete erdiği, bu zincirin son bulduğu an bu fani âlem de fena son bulacaktır. Çünkü, aşk Allah içindir ve aşk ehli sıtk-ı can ile samimi olarak Allah diyen kişi demektir. Allah adını ruhu canıyla söyliyene mü'min olduğu müddetçe kıyametin gelmiyeceğini hatırlayanların bu kanaata varacağına zannedirim.

Herşeyin olduğu gibi aşkın ve sanatın (Allah'ı aramak) bunun dışında kalanların sadece (çelik çomak) olduğunu söyliyene Necip Fazıl ve:

«Bütün sevgileri atıp içimden

Varlığımı yalnız O'na verdim ben»

diyene şair nezaman ve hangi şartlar içinde olursa olsun, büyük bir hakikata yönelmiş ve büyük gönül adamı Hz. Mevlânâ'nın «Aşk, herşeyi birşey için terketmektir. Bu birşey de bir ve tek olan Allah'tır.» ifadesini başka bir söyleyiş içinde ifade etmiş olmuyor mu dersiniz?

Gönlü bir ulviyete bağlı olanlarla süfliyata kalb bağlamış olanlar arasındaki farkı görmek istiyene olursa birkaç dakikalık sabır ve tahammülle satırlarımızı takip etsin. Sabır ve tahammülle takip etsin neşesi bozulmasın, huzuru kaçmasın.

Zamanımızda aşk anlayışının bozulmasını, herşey gibi aşkın da maddeyle ölçülebilen, maddeyle anlatılabilen küçük, basit ve mânâsız bir hale gelişini maddeden ziyade mânaya gönül vermiş bir insan olarak bildiğimiz Feyzi Halıcı da bile görüyoruz:

«Aşk, gözümde titen deniz

Ne çareki buz tutmuştur.»

Kalıp içinde sonsuz, şekil içinde şekilsizliği ve ulvilığın ifadesi içinde zamanımız aşk anlayışı ve bu anlayış içindeki aşkı (buz tutmuş deniz) olarak anlatan şair mutlak aşkın kaybolduğunu belirtiren Necati Cumalı:

«Kocaman bir uçak olurdu aşkımız.»

diyerek madde putunun içine aşkı da sokmak istemekte, yahut gerçek aşkı bilememenin, âşık ola-

mamanın örneğini vermiş olmaktadır.

Bunları asırlarca önce görmüşcesine EMRAH:
«İçerim yanıyor, kendim havai
Çekmeyen ne bilir aşkı, sevdayı»

diye cevap veriyor. Âdeta bilmediğin şeye karış-
ma diyerek sözlerini ağızlarına tikiyor.

Biraz daha zaman perdelerini aralıyor yaşı-
dığımız zamanın aşk anlayışına gelelim:

H alihazır ekseriyet tarafından benimsenen
aşk, Hıristiyanlığın bugünkü Kutsal Kitabı
içindeki «Neşideler Neşidesi» isimli bölümde an-
latılan kadın ve kadının güzelliğinden daha doğru-
su şehvetten ileriye gidemiyen mat bir anlayıştır.

Meselâ 22. Mart. 1969 tarihli Tercüman Ga-
zetesinde yayınlanan bir repörtaajda Sahne Sanat-
kârlarından biri: «Aşk hakkında fikriniz nedir?»
sualine «Aşk, bir trafik kazasıdır.» diye cevap ve-
rirken birçoklarının ağızında dolaşan aşk, geçici bir
bağlılıktır ifadesine şaşkın şaşkın bakarken karşı-
mıza bir başka tarif daha çıkıyor: «Aşk, erkek i-
çin kadını, kadın için erkeği tavlama için kulla-

nılan âletlerin ve güdülen yolların tamamının adı-
dır.»

Bir başka ifadede aşk, bir yalama şekeridir.
Yalaya yalaya tükenir ve elde sopsası kalır.

Herşeyiyle avrupa mukallidi durumuna düşen
gençlerin ağızında çiğnene çiğnenene posası bile
argolaşan aşağıdaki tarifi yazarken kalemim bi-
le hicap duymaktadır.

«Aşk, alt katı kiralamak için üst katta yapı-
lan mukavele ile başlayan hareketlerin bütünüdür.»

Zamanımızın şair ve âşık geçinen «âşk bezir-
gânları»nda da bundan hiç farklı değildir. Misalle-
riyle göstermek her zaman mümkündür. Fakat yi-
ne tekrarında fayda vardır ki bu, sadece aşk be-
zîrgânı olanlardır. Zamanımızda da âşık vardır
ve mücerret mânasını aşk hiç kaybetmemiştir.

Bu durumu herkesten ziyade seyreden zaman
utanırken aşkı (tutku) laştırarak göbekten aşı-
ğısına ait bir cehle medeniyet adını takanların
utanmayışlarına karşılık gerçek medeniyetin utan-
dığına inanıyorum. Ve:

Aşk defteri açıldıkça utandım
Yandıkça utandım, utandıkça yandım.

Hüsran

Ben böyle bakıp durmayacaktım, dili bağlı
İslâmı uyandırmak için haykıracaktım.
Gür hisli, gür imanlı beyinler, coşar ancak
Ben zaten uzun boylu düşünmekten uzaktım
Haykır! Kime. Lâkin? Hani sahipleri yurdun?
Ellerdi yatanlar, sağa baktım, sola baktım;
Feryadımı artık boğarak, na'sımı, tuttum,
Bin parça edip şiirime gömdüm de bıraktım.
Seller gibi vâdiyi emînim saracakken,
Hiç çağlamadan, gizli inen yaş gibi aktım.
Yoktur eleminden şu sağır kubbede bir iz,
İnler (SAFAHAT)ındaki hüsran bile sessiz!

M. Âkif ERSOY